

ANNALES

UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

SECTIO I

PHILOSOPHIA-SOCIOLOGIA

VOL. XXIII

LUBLIN

1998

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
ISSN 0239-4243

ANNALES

UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

1

K O M I T E T   R E D A K C Y J N Y

REDAKTOR NACZELNY

Grzegorz Leopold Seidler

ZASTĘPCY REDAKTORA NACZELNEGO

Wiesław Skrzydło, Wiesław Śladkowski

REDAKTORZY SEKCJI

A	MATHEMATICA	Adam Bielecki, Jan Krzyż
AA	CHEMIA	Kazimierz Sykut
AAA	PHYSICA	Jan Siewewiesiuk
B	GEOGRAPHIA, GEOLOGIA ETC.	Józef Wojtanowicz
C	BIOLOGIA	Zbigniew Lorkiewicz
D	MEDICINA	Stanisław Bryc
DD	MEDICINA VETERINARIA	Zdzisław Gliński
DDD	PHARMACIA	Romuald Langwiński
E	AGRICULTURA	Adam Szember
EE	ZOOTECHNICA	Marian Budzyński
EEE	HORTICULTURA	Maria Tendaj
F	HISTORIA	Wiesław Śladkowski
FF	PHILOLOGIAE	Alina Aleksandrowicz
G	IUS	Wiesław Skrzydło Antoni Pieniążek — zastępca redaktora
H	OECONOMIA	Ryszard Orłowski
I	PHILOSOPHIA — SOCIOLOGIA	Zdzisław Cackowski
J	PAEDAGOGIA — PSYCHOLOGIA	Stanisław Popek
K	POLITOLOGIA	Jan Jachymek

ANNALES

UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

SECTIO I

PHILOSOPHIA-SOCIOLOGIA

VOL. XXIII

LUBLIN

1998

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
ISSN 0239-4243

RECENZENCI

JÓZEF BAŃKA, CZESŁAW GŁOMBIK, MARIOLA FLIS,
ELŻBIETA KAŁUSZYŃSKA, SŁAW KRZEMIENÍ-OJAK,
WITOLD MARCISZEWSKI

OPRACOWANIE REDAKCYJNE
ALICJA ZAGÓRSKA-CZARNECKA

TLUMACZENIE

na język angielski

JERZY ADAMKO

PROJEKT OKŁADKI
I STRON TYTUŁOWYCH

JERZY DURAKIEWICZ

SKŁAD I LAMANIE SYSTEMEM $\text{\LaTeX}$

HELENA PIETRAS

KOREKTA TEKSTÓW

w języku angielskim

JADWIGA BRANICKA

ISSN 0239-4243

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ
Pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin, tel. (0-81) 537-53-02, 537-53-04

DRUK: ZAKŁAD POLIGRAFII WYDAWNICTWA UMCS

Spis treści

Table of contents

I

1. ROMAN TOKARCZYK	
Kierunki ewolucji doktryn prawa natury	11
Evolution trends in the natural law doctrines	11
2. MARIA SZYSZKOWSKA	
Prawo a moralność w świetle tradycyjnych teorii prawa natury oraz w ujęciu teorii prawa natury o zmiennej treści	27
Law and morality in the traditional theories of the natural law and in the interpretation of the theory of natural law variable contents	27
3. ANDRZEJ L. ZACHARIASZ	
Prawo naturalne i prawo natury: prawami porządku istnienia czy prawa kultury?	35
Natural law and the law of nature: Laws of the order of existence or laws of culture?	35
4. STANISŁAW JEDYNAK	
Jeszcze o tzw. prawie naturalnym	53
More on the so-called natural law	53
5. STEFAN SYMOTIUK	
„Prawo natury” jako „idea regulatywna” etyki Kantowskiej	63
The law of nature as a regulatory idea of Kantian ethics	63

6. JOLANTA ZDYBEL	
A. MacIntyre — spór o pojmowanie prawa naturalnego	73
A. MacIntyre'a — Controversy about the concept of the natural law	73

II

7. TADEUSZ SZKOŁUT	
Sztuka i „mądrość śmiechu”. Czy artysta ma obowiązki moralne?	87
Art and the “wisdom of laughter”. Does the artist have moral duties?	87
8. KRZYSZTOF J. KILIAN	
Zadania stawiane filozofii przez Karla R. Poppera	97
Tasks assigned to philosophy by Karl R. Popper	97
9. JACEK LEJMAN	
Etologia a problem natury ludzkiej	113
Ethology and the problem of human nature	113
10. MACIEJ RAJEWSKI	
Metody prowadzenia badań terenowych w ujęciu W. H. R. Riversa i A. R. Radcliffe-Browna	127
Methods of conducting field studies as pursued by W.H.R. Rivers and A.R. Radcliffe Brown	127

III

WYKŁADY HABILITACYJNE

11. MAREK HETMAŃSKI	
Maszyna Turinga a umysł ludzki	155
The Turing machine and the human mind	155
12. ANDRZEJ ŁUKASIK	
Niels Bohr i zagadnienie obiektywności poznania	179
Niels Bohr and the problem of the objectivity of cognizance	179
13. JACEK PAŚNICZEK	
Logika przedmiotów intencjonalnych	201
The logic of intentional objects	201
14. JERZY KOJKOŁ	
Wokół polskiej filozofii narodowej u progu II Rzeczypospolitej	209
Polish national philosophy at the threshold of II Republic	209

15. GRAŻYNA E. KWIATKOWSKA	
U źródeł symboliki światła	219
The sources of the symbolic representation of the light	219
16. WOJCIECH ŻELANIEC	
Nowe spojrzenie na wolną wolę	231
A new look upon free will	231
NOTY, OMÓWIENIA I RECENZJE	245
MAREK HETMAŃSKI, Joseph F. Rychlak, <i>Artificial Intelligence and Human Reason. A Theological Critique</i> , New York, Columbia University Press, 1991. XII + 209 s.	245
ANDRZEJ KUBIĆ, Willard Van Orman Quine, <i>Na tropach prawdy</i> , Warszawa, SPACJA 1997, s. 166	248
TADEUSZ SZKOŁUT, John Naisbitt: <i>Megatrendy. Dziesięć nowych kierunków zmieniających nasze życie</i> . Przeł. Paweł Kwiatkowski, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 1997, s. 301.	254
TADEUSZ SZKOŁUT, Zygmunt Bauman: <i>Wolność</i> , przeł. Joanna Tokarska-Bakir, Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Kraków; Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 1996, Seria: <i>Demokracja. Filozofia i Praktyka</i> , s. 126.	257
TERESA PEKALA, Zygmunt Bauman, <i>Etyka ponowoczesna</i> , przełożyły Janina Bauman oraz Joanna Tokarska-Bakir. Przekład przejrzał Zygmunt Bauman, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996	260
MAŁGORZATA DERNES-SARNOWSKA, <i>Antropologia filozoficzna i aksjologiczne problemy współczesności</i> , Studia Etyczne i Estetyczne, zbiór IV: pod red. T. Szkołuta, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1997, s. 343.	262

